

การสร้างสถานการณ์จำลองปัญหา: การเลือกและใช้สื่อการสอน

นางสาวชนิกา กัคนานนท์

003424

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาคตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต

แผนกวิชาโสตทัศนศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2518

I15476546

SIMULATION IN TEACHING PROBLEMS : SELECTION AND UTILIZATION
OF INSTRUCTIONAL MEDIA

Miss Chanida Katkanant

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirement
for the Degree of Master of Education
Department of Audio-Visual Communication
Graduate School
Chulalongkorn University

1975

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยนี้เป็นส่วนหนึ่ง
ของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทบัณฑิต

สมาน อนุเวทย์
.....

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

คณะกรรมการตรวจวิทยานิพนธ์

สมาน อนุเวทย์ ประธานกรรมการ

สมาน อนุเวทย์ กรรมการ

สมาน อนุเวทย์ กรรมการ

..... กรรมการ

อาจารย์ผู้ควบคุมการวิจัย ศาสตราจารย์สำเภา วรวงศ์

ศูนย์วิทยุทัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

หัวข้อวิทยานิพนธ์ การสร้างสถานการณ์จำลองเรื่อง : ปัญหาการเลือกและใช้สื่อการสอน

ชื่อ นางสาวชนิกา คัคณานต์ แผนกวิชาโสตทัศนศึกษา

ปีการศึกษา 2517

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อสร้างสถานการณ์จำลอง : ปัญหาการเลือกและการใช้สื่อการสอน ออกมาโดยสื่อต่าง ๆ 4 แบบ คือ เทปโทรทัศน์ (Video Tape) บรรยายเหตุการณ์ (Written Incident) สไลด์ชุดประกอบคำบรรยาย (Slide-Tape Synchronized) และการแสดงบทบาท (Role - Playing) พร้อมทั้งทดสอบหาประสิทธิภาพของการใช้สถานการณ์จำลองที่สร้างขึ้นในการฝึกแก้ปัญหาสำหรับนิสิตฝึกสอนก่อนออกทำการฝึกสอนจริง

วิธีดำเนินงาน

1. ศึกษาค้นคว้าพัฒนาการการสร้างสถานการณ์จำลองจากตำรา เอกสารอ้างอิง และรายงานการวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2. ศึกษาปัญหาต่าง ๆ เกี่ยวกับการเลือกและใช้สื่อการสอน กำหนดเลือกมา

4 ปัญหาคือ

ก. ปัญหาครูเลือกและใช้สื่อการสอนไม่เหมาะสม

ข. ปัญหาการใช้สื่อการสอนประเภทวัสดุ

ค. ปัญหาการใช้อุปกรณ์ประเภทเครื่องฉาย

ง. ปัญหาการใช้วิทยากรจากแหล่งชุมชนช่วยสอน

นำปัญหาที่เลือกมาแล้วเข้าประชุมพิจารณาเพื่อสร้างเป็นสถานการณ์จำลองโดยใช้สื่อต่าง ๆ 4 แบบ คือ แถบบันทึกภาพ การบรรยายเหตุการณ์ สไลด์ชุดประกอบคำบรรยาย

การแสดงผลภาพ เมื่อสร้างสถานการณ์จำลองเสร็จแล้ว จึงทำการประเมินคุณภาพ สถานการณ์จำลองโดยผู้ทรงคุณวุฒิ หลังจากนั้นนำไปทดสอบหาประสิทธิภาพการใช้ โดยทดลองใช้กับนิสิตครูศาสตร์ชั้นปีที่ 4 ที่จะออกฝึกสอนในปีการศึกษา 2518 จำนวน 50 คน

ผลการวิจัย

จากการทดลองใช้สถานการณ์จำลองปัญหาการเลือกและการใช้สื่อการสอน ผลปรากฏว่าสถานการณ์จำลองเป็นอุปกรณ์การศึกษาที่สามารถนำไปใช้ฝึกแก้ปัญหาการเรียนการสอนก่อนที่จะออกฝึกสอนได้ จากแบบสอบถามความคิดเห็น นิสิตฝึกสอนส่วนใหญ่เห็นด้วยกับการนำเอาสถานการณ์จำลองมาใช้ฝึกแก้ปัญหาาก่อนออกทำการฝึกสอนจริง

ข้อเสนอแนะ

สถานการณ์จำลอง เป็นอุปกรณ์ที่สามารถนำไปใช้ฝึกแก้ปัญหาการเรียนการสอนของนิสิตก่อนที่จะออกฝึกสอนได้ ดังนั้นจึงควรที่นักเทคโนโลยี นักการศึกษา และผู้บริหาร การศึกษาคควร จะพิจารณาส่งเสริมให้มีการสร้างสถานการณ์จำลองมาใช้ในวงการศึกษา เพิ่มขึ้นและควรมีการวิจัย เกี่ยวกับการสร้างสถานการณ์จำลองในระดับชั้นต่าง ๆ อย่าง กว้างขวาง เพื่อการพัฒนาการศึกษาจะได้ดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ

Thesis Title : Simulation in Teaching Problems : Selection
and Utilization of Instructional Media
Name : Miss Chanida Katkanant
Department of Audio-Visual Communication
Academic Year : 1974

ABSTRACT

Purpose :

The study was an attempt of the author to construct a simulation in teaching problems concerning selection and utilization of Instructional Media and to seek out its effectiveness from a selected group of teacher students.

Procedure :

First, the development of simulation and simulation techniques were studied. Second, four selected teaching problems were chosen as follows: 1) Problems of Inappropriated Selection and Utilization of Instructional Media 2) Problems of Utilizing Instructional Materials 3) Problems of Utilizing Projected Equipments 4) Problems of Utilizing Resource Persons in the Community. Third, these problems are evaluated among the Committee for Simulation Model Production for an approval. Fourth, the models on each problem were produced on a set of slide-tape presentation, role-playing, written incident and video tape respectively. Finally, the complete models were validated by the Validating Committee followed by a trial with fifty randomly selected student teachers who had already taken a course in teaching methods in order to prove its effectiveness.

Major Finding :

Most students participated in the trial appreciated the advantages of the simulation models in providing pre-teaching experiences in solving teaching problems, they agree that these simulation models should be given to student teachers before starting their practice teaching in the real situations.

Recommendation :

The simulation models have proved to be effective in providing pre-student teaching experience. Teacher training colleges are encouraged to employ more of simulation techniques in teaching of simulation and should be promoted for more effective simulation model in the future.

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

มติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์สำเร็จลุล่วงมาได้ เนื่องจากได้รับความกรุณาจากอาจารย์หลายท่านในการให้คำแนะนำ ชี้แจงแนวทางและแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ กล่าวคือ ท่านศาสตราจารย์สำเภา วรวงูร อาจารย์ผู้ควบคุมการวิจัย ได้กรุณาให้คำปรึกษาและแนะนำแนวความคิดต่าง ๆ ตลอดจนตรวจร่างวิทยานิพนธ์ตั้งแต่ต้นจนจบ ดร. ชัยยงค์ พรหมวงศ์ ได้กรุณาสละเวลาอันมีค่าเข้าร่วมเป็นประธานในการประชุมกลุ่มทุกครั้งเพื่อให้แนวความคิดคำแนะนำเกี่ยวกับการวางโครงสร้างแบบสถานการณัจำลอง และให้ความช่วยเหลือในด้านการจัดสร้างแบบสถานการณัจำลองอย่างใกล้ชิดตลอดมา อาจารย์สุนันท์ ปัทมาคม ได้ช่วยเหลือเสนอแนวความคิดการสร้างเรื่องในแบบสถานการณัจำลอง ส่วนทางด้านสถิติ อาจารย์สุภาพ วาดเขียน ได้แนะนำและเสนอแนวคิดในการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ นอกจากนี้ผู้วิจัยยังได้รับความช่วยเหลือจาก นายพงษ์พูนสุข จักษุรักษ์ และนายบุญเลิศ ศาสตร์ ในด้านการให้คำแนะนำปรึกษาเกี่ยวกับการถ่ายทำสไลด์ชุด ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในความกรุณาของท่านอาจารย์ และท่านทั้งหลายที่กล่าวนามมาแล้วเป็นอย่างยิ่ง จึงขอกราบขอบพระคุณ และขอบคุณมา ณ โอกาสนี้ด้วย

อนึ่งผู้วิจัยยังได้รับความร่วมมือช่วยเหลือเป็นอย่างดีจากนิสิตชั้นปีที่ 4 ของคณะครุศาสตร์ จำนวน 50 คน ที่ได้กรุณาสละเวลาเข้าร่วมฝึกใช้สถานการณัจำลองเป็นอย่างดีตลอดเวลาและคอยแบบสอบถามความคิดเห็นต่อการแก้ปัญหา หลังจากใช้สถานการณัจำลองแล้ว ผู้วิจัยจึงใคร่ขอขอบคุณไว้ในโอกาสนี้ด้วย

ชนิกา คัคณานต์

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ฉ
กิติกรรมประกาศ	ช
รายการตารางประกอบ	ฅ

1	บทที่ 1	หน้า	1
		ความเป็นมาของปัญหา	1
		วัตถุประสงค์ของการวิจัย	6
		ขอบเขตของการวิจัย	6
		วิธีดำเนินการค้นคว้าและวิจัย	7
		ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	8
		ข้อตกลงเบื้องต้นเกี่ยวกับการวิจัย	8
		คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย	9
		การวิจัยที่เกี่ยวข้อง	11
2	สถานการณ์จำลอง และปัญหาการเลือกและใช้สื่อการสอน		27
		ประวัติความเป็นมาของสถานการณ์จำลอง	27
		หลักในการพิจารณาออกแบบสถานการณ์จำลอง	29
		ลำดับขั้นในการออกแบบสถานการณ์จำลอง	30
		ข้อควรคำนึงเกี่ยวกับการสร้างสถานการณ์จำลอง	32
		สไลด์ชุดประกอบคำบรรยาย	33
		การจัดทำสไลด์ชุด	35
		การทำคำบรรยายประกอบสไลด์	41
		การแสดงบทบาท	42

	ประวัติโทรทัศน์	48
	รายการ โทรทัศน์ เพื่อการศึกษา	50
	การผลิตรายการ โทรทัศน์	51
	ความหมายของสื่อการสอน	54
	การเลือกสื่อการสอน	57
	การใช้สื่อการสอน	59
	ปัญหาการเลือกและใช้สื่อการสอน	62
3	วิธีดำเนินงาน การวิจัย และการสร้างสถานการณ์จำลอง	70
	ขั้นเตรียมงานการสร้าง	70
	ขั้นดำเนินการสร้าง	73
	ขั้นนำไปทดลองใช้	78
	ขั้นวิเคราะห์ผลการนำไปทดลองใช้	79
4	การวิเคราะห์ข้อมูล และผลการวิเคราะห์	81
	การสร้างแบบทดสอบ	81
	การนำเสนอข้อมูล	81
5	สรุปผลการวิจัยและขอเสนอแนะ	102
	บรรณานุกรม	106
	ภาคผนวก ก	111
	ภาคผนวก ข	157
	ภาคผนวก ค	177
	ประวัติการศึกษา	189

รายการตารางประกอบ

ตารางที่		หน้า
1	คุณค่าของแบบฝึกแก้ปัญหาในสถานการณ์จำลองที่เป็นบทโทรทัศน์...	81
2	วิธีแก้ไขปัญหานักเรียนเกิดความเบื่อหน่ายไม่สนใจแผนภูมิที่มีคำบรรยายมากเกินไป...	82
3	ประโยชน์จากตัวอย่างการเลือกและใช้สื่อการสอนไม่เหมาะสมในบทโทรทัศน์...	83
4	วิธีจัดกิจกรรมให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการใช้สื่อการสอน...	84
5	ข้อควรปฏิบัติในการส่งผ่านของตัวอย่างให้นักเรียนแต่ละคนศึกษา...	85
6	วิธีแก้ปัญหาในเรื่องครูขาดความรู้และทักษะในการผลิตวัสดุการสอน...	86
7	วิธีที่จะทำให้อุปกรณ์ที่ครูผลิตขึ้นใช้ได้นาน...	87
8	ความคิดเห็นจากการได้มีโอกาสบรรยายปัญหาในสถานการณ์จำลองที่เป็นการบรรยายเหตุการณ์...	88
9	วิธีแก้ปัญหาเกี่ยวกับการผลิตอุปกรณ์ขึ้นใช้ซ้ำซ้อนกันในระหว่างครู...	89
10	วิธีแก้ไขปัญหานักเรียนไม่สนใจเรียนในบางวิชาที่มีเนื้อหาแบบบรรยาย...	90
11	ประโยชน์ของสถานการณ์จำลองที่สร้างเป็นสไลด์ชุดประกอบคำบรรยาย...	91
12	วิธีการใช้ภาพยนตร์ประกอบการสอน...	92
13	วิธีการที่จะชักจูงให้ครูสนใจและใช้อุปกรณ์ประเภทเครื่องมือประกอบการสอนมากขึ้น...	93
14	วิธีการแก้ปัญหาการขาดแคลนวัสดุการสอนที่ใช้กับอุปกรณ์ประเภทเครื่องมือ...	94
15	วิธีการที่จะทำให้ครูสนใจฝึกทักษะการใช้อุปกรณ์ประเภทเครื่องมือต่างๆที่มีอยู่ในโรงเรียน...	95

16	คุณประโยชน์ของการฝึกใช้สถานการณ์จำลองที่เป็นการแสดงบทบาท...	96
17	ขอควรพิจารณาในการเชิญวิทยากรมาช่วยสอน...	97
18	ลำดับขั้นการเตรียมงานของครูในการเชิญวิทยากรจากแหล่งชุมชนมาช่วยสอน...	98
19	วิธีการที่จะให้นักเรียนสนใจและตั้งใจเรียนในขณะที่ฟังวิทยากรบรรยาย...	99
20	ความคิดเห็นเกี่ยวกับหัวข้ออภิปรายและแบบฝึกแก้ปัญหาในสถานการณ์จำลองที่เป็นการแสดงบทบาท...	100

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย